

1904-12-11

AFSENDER

Oscar Matthiesen

MODTAGER

Jens Ferdinand Willumsen

FAKTA

Dokumenttype:
Brev

Sprog:
Dansk

Omtalte personer:
Axel Wilhelm Leopold Brunnström
Hedvig Brunnström
Edvard Grieg
Henrik Ibsen
P.S. Krøyer
Michelangelo
Richard Wagner
Mathilde Wesendonck

Arkivplacering:
J.F. Willumsens Museum
Arkivkasse: A/II/4 M
&
J.F. Willumsens udklipsmappe: Dyr
s. 217-218

DOKUMENTINDHOLD

Afventer resumé

TRANSSKRIFTION

Søndag d. 11 Debr. 1904.

Kjære Willum!

Tak for Dit kærkomne Brev. Hermed sender jeg en nøgen Rytter, eller rettere nogle af mine Modeller; det er væmmeligt at være i Modelnød; jeg for mit Vedkommende har Overflod af smukke unge Mænd at vælge imellem; her er mange Officerer i Ystads ved de skånske Dragoner, og det er så heldigt for mig, at de alle heller end gerne vil med på "Tavlen". – Du skriver, at Du ikke har oplevet noget siden forrige Brev – kære Willum – de ydre Oplevelser er naturligvis altid interessante, men de kommer i Reglen Tankeudvexlingen meget lidt ved; og den kunne vi vist have Glæde af at meddele hinanden just nu,

II

hvor vi beskæftiger os med ligestillede Opgaver. – Jeg synes egentlig, at for så moderne Mennesker som os, er Opgaven i sig selv en vanskelig Ting at bringe i Samklang med vor Tids (jeg mener vor ligesindedes) Livsopfattelse. Jeg skal sige Dig hvad jeg særlig mener. Forleden en Gang læste jeg en Afhandling om Griegs Kunst; og deri stod, at han var så udpræget national, (hvilket vi ikke er). Og der fulgte en Beskrivelse eller Udvikling af, hvor nøje hans Musik knyttede sig til Norges Natur, (han var vild Naturdyrker) og til de norske Bondesange og Dandse og Eventyr! hvorledes Nøkken og Draugen og Nisser og Trolde levede i ham, og hvorledes hele denne nationale Underbund skabte hans Musik o.s.v. Ser Du, jeg som

III

regner al Tro lig med Overtro har i mit Inderste Modvillie mod en sådan Undergrund som Griegs. – Da gamle Italienere, hvem jeg som Kunstner føler nærmest med, havde reliøs¹ Tro, og byggede jo næsten alle deres Ting på religiøse Emner, selv Michel Angelo med sine nøgne Figurer. (Han var jo iøvrigt en dybt reliøs Mand). Men de religiøse Emner skulle vi jo heller ikke dyrke, og efter min Mening ikke engang som Skalkeskjul for en malerisk Opgave. Vi er Internationalister, Willum, og betegne egentlig et Standpunkt, hvortil kun få i deres Hjærtes Dyb hører. Derfor er vi nye; vi er på bar Bund; det mærkes i vor Produktion, og føles af os i den Mangel på Interesse, der møder os. I det

Øjeblik der spilles en gammel kendt Melodi, lytter Alle med Velvillie; den nye Melodi synes som Regel ingen om; eller den påhøres med

Lige gyldighed. Lad den være ny – som Griegs – med den nationale Klangfarve vil den – inden kort Tid være sikker på Forståelse og Dyrkning. – Når vi nu maler nøgne Figurer – (i en Tid hvor Nøgenheden ses ret sjældent) og hvor vore Motiver fjærner sig langt fra de franske Kokettenøgenheder, og lige så langt fra den Krøyerske Maleriskhed, hvor hans badende Dreng er et lille Led i en forøvrigt meget smuk malerisk Stemning, som iøvrigt også er international i Øjeblikket, så arbejder vi på bar Bund, uden Sangbund i nogen Befolkning; og vi kan kun vente os (højt) Forundring over vor Begei-

2. V.

-string. Ser Du, jeg føler mig ikke just som Naturalist, når jeg maler mine badende Officerer, selv om jeg føler meget for Lys og Sol og Natur. Jeg maler disse unge gymnastiserede Mænd og smukke Heste med Begeistring; men jeg føler ligeså meget ved at forme dem til monumental Kunst, til at bygge mit Værk op, så ingen Tilfældighed skal indløbe i Linier og Former og Farver. Og jeg føler tillige en Mission i Opgaven. (Ibsen havde også en Mission med hvert af sine Dramer). Jeg vil søge at rense den Augias' Stald, som den nøgne Figur, navnlig i fransk Kunst, for Tiden er. Men jeg har tillige altid en nagende Længsel i mit Indre efter at finde Udtryk for vor Civilisations Stand-

VI

-punkt, som jo for andre Mennesker synes så negativt. Vort åndelige Indhold er ikke udtømt med hvor Begeistring og Skønhedsdyrkelse og Renhed i Opfattelsen af det nøgne. Mit næste Billede er allerede ved at spire i mig – men jeg aner ikke, hvad det bliver. Føler Du ikke noget Lignende? – Jeg læser i denne Tid en Bog, som interesserer mig ovenmåde; det er Richard Wagners Briefe til Mathilda Wesendonck. Og jeg tror at have fundet Nøglen til det betagende, det almengyldige i hans Musik. Det er kort og godt utilfredsstillt Elskovstrang, en evig Længsel. Han elskede hende og hun ham, men platonisk, idet de begge respekterede hendes Ægteskab; men han skrev og komponerede Alt til hende ud af

VII

en mægtig Kærlighed – utilfredsstillt. Men vi som er lykkelige i vor Kærlighed, har heller ikke denne almene Sangbund at bygge på. Og de Sorger og Skuffelser vi har, er jo nærmest Skuffelserne ved ikke at få de Opgaver at løse, som vi tror vi kunne gøre bedre end andre – og som ikke interesserer nogen at føle i et Kunstværk.

Se – disse Ting synes jeg vi kunne drøfte lidt med hinanden – og så lade andre om at lave Bazarer og Kunstlotterier (som de gør i Kjøbenhavn i

denne Tid) med Lodsedler, hvis Vindere kan få sit Portræt malet eller vælge et Landskab eller en lille Marine af bekendte Kunstnere! Jeg får Kuldegysninger af Væmmelse ved Tanken alene – Din Hilsen til Ryttmästerinnan

Brunnström skal jeg overbringe, når jeg en Aften besøger dem igjen; det er meget hyggelige Mennesker, og han er en særlig fin og alvorlig Officer. Hvad angår Tersling, så har jeg netop ikke brudt med ham (og derved overvundet mig meget!) i Håb om at komme derned igjen og arbejde. Ja, Ejeren af det Pallais som jeg dekorerede, lovede mig endogså Fortsættelse om 1 á 2 Aar, så jeg går i spændt Forventning om at få ny Bestilling dernede fra. Løvrigt har jeg gjort hvad jeg kunde for at anbefale Dig til Sculptur. Palaiets Udsmykning blev nemlig ikke færdig - det havde kostet for meget; men Fortsættelsen venter jeg altså, og håber på. Havde vi Penge, så kunne vi to erobre hele Rivieraen. Men der er vældig dyrt, og der skal optrædes flot, så det fra det ydre bemærkes. – Ja så farvel for denne Gang – og skriv nu snart igjen og lad os snakke lidt om Tingene. De hjærteligste Hilsner til Edith og Dig fra Din hengivne Oscar M.

¹ Matthiesen har fejlskrevet religiøs

Søndag d. 11 Febr. 1804.

Kjære William!
Tak for dit kære og venligt Brev. Hermed
sender jeg en nøgen Pytte, eller
rettere nogle af mine Modeller.
det er værdifuldt at være i Tho-
adnot. jeg for mit Vedkommende
har Overflod af smukke unge Mænd
at vælge imellem; her er mange
Officere i Gyltads ved de skønne
Gravene, og det er så heldigt for mig,
at de alle hellere end gerne vil
med på "Tavlen". — Du skriver, at
Du ikke har oplevet noget vidt for,
rige Brev — Kære William — de gode Op-
levelser er naturligvis altid interessante,
men de kommer i Reglen tanke-
udvekslingen meget lidt ved, og
den kunne vi vist have Glæde af
at meddele hinanden først om,

II

hvor vi bekieftes os med lige-
stillede Opgaver. - Jeg synes egentlig,
at for så moderne Mennesker som
os, er Opgaven i sig selv en vanske-
lig Ting at bringe i Samklang
med vor Tids (jeg mener vore Hjerter,
alts) Hissopfattelse. Jeg skal sige
Dig hvad jeg serlig mener. Forleden
en Gang læste jeg en Afhandling
om Griess Kunst, og deri stod, at
han var så udpræget national,
(hvilket vi ikke er). Og der fælte en
Beskrivelse eller Udvikling af, hvor
måge hans Musik knyttede sig til
Sjæles Natur, (han var ild Natür,
sydsk) og til de norske Fjeldsange
og Dandse og Eventyr! hvorledes
Høtten og Dønnen og Pisser og Trold
levede i ham, og hvorledes alle den-
ne nationale Underbund skatte
hans Musik og sin Sjæl, sig som

AII. 4-M -

III

regner at Tro lig med Overtro
har i mit Tuderste Modulle
med en sådan Undergrund som
Griegs. De gamle Statuar, hvem
sig som Kunstner føle nærmest
med, havde religiøs Tro, og byggede
på næsten alle dens Ting på religiøse
øse Emner, selv Michel Angelo med
sine nøgne Figurer. (Han var jo iøv-
rigt en dybt religiøs Mand). Men
de religiøse Emner skulle vi jo hellere,
ikke dykke, og efter min Mening
ikke ruge sig som Skelkerhjæl for
en malerisk Opgave. Vi er Jule-
nationalister, Willium, og betyde
essentielt et Standpunkt, hvortil
kun få i deres Hjerter Jule hører.
Derfor er vi unge, vi er på bar
Grund, det mærkes i vor Prosa,
Tone, og føles af os i den Mangel
på Interesse, der møder os. I al

Spillet der spilles en gammel kendt
Melodi, lytter alle med Velvilje; den
nye Melodi synes som Regel ingen om,
eller den påhvires med Angest.
Had den være ny - som Jysk - med
den nationale Klædning vil den
inden kort Tid være sikker på Fortæ-
else og Forskning. — Når vi nu
måle nogle Nysse (i en Tid hvor
Nysgærligheden ses intet sjældent) og hvor
vore Motiver fjæres sig langt fra
de gamle Kokottenøgskeden, og lige
så langt fra den hængende Malerik-
hed, hvor hans badende Gruse er
et lille Led i en en forvirret
meget smuk malerisk Stemning,
som iøvrigt også er international
i Stilheden, så artiger vi på vor
Grund, inden Sangbånd i nogen
Befolkning; og vi kan kun vente os
(højt) Domme over vor Bys.

2. ^{V.}
=strøg. Se Du, jeg føler mig ikke
jæst som Naturalist, når jeg møder
mine badende Officere, selv om
jeg føler meget for Hys og Sol og
Natur. Jeg møder disse unge
gymnastiske Mand og smukke
Herte med Begiering, men jeg fø-
ler ligeså meget ved at forme den
til monumentale Kunst, til at bygge
mit Værk op, så ingen Tilfældighed
skal indløbe i Minis og Forme
og Farver. Og jeg føler tillige en
Mission i Opaven. (Jeg havde
også en Mission med Hensigt af
sine Opaver). Jeg vil sige at
seere den Cæsars' Stald, som den
noget Pisir, navnlig i fransk
Kunst, for tiden er. Men jeg
har tillige altid en nærende Hensigt
sel i mit Indre efter at finde
Udtryk for vor Civilisations Stand.

VI

= punkt, som jo for andre Mennesker
skal synes så negativt. Vort ædelige
Fuldhold & ikke indtrint med vor
Besættelse og Skindhedsdyrkelse og
Reuehed i Opfattelsen af det rigtige.
Mit næste Fjeld & allerede ved
at spire i mig — men jeg aner
ikke, hvad det bliver. Føler du
ikke noget Sjæleliv? — Jeg lever
i denne Tid en Bog, som interesserer
og mig overmåde; det er Richard
Wagners Brev til Mathilde Weser
damek. Og jeg tror at have fundet
Nøglen til det betagende, det al-
menne i hans Musik. Det
er kort og godt utilfredsstillende
Elskovstrang, en evig Kæmpelse.
Jeg elsker ham og han elsker mig, men
platonisk, idet de begge respekterer
hendes Æstetik, men han elsker og
kompromiserer det til hende ud af

VII.

en mægtig Kærlighed - utilfredsstilling.
Men vi som er lyshellige i vor
Kærlighed, har heller ikke denne
almene Sængtrind at bygge på.
Og de Sorgen og Skuffelse vi har, er
jo nærmest Skuffelseme ved ikke
at få de Opgaver at løse, som vi
tror vi kunne gøre bedre end
andre - og som ikke interesserer
noget at føle i et Kunstværk.

Se - disse Ting synes jeg vi kunne
drøfte lidt med hinanden - og så
læde andre om - at lave Dattorer og
Kunstlitteratur (som de gør i Njotens
Navn i denne Tid) med Freds-
er, hvis Vi dere kan få dit Portræt
malet eller vælge et Landskab
eller en lille Scene af bekendte
Kunstere! Jeg for Kaldesgæng
er af Vennerne ved Tanken alene.
— Din Villen til Byttmæstrer

Fræmskræven skal jeg overbringe, når
jeg en Aften berører dem isjen; det
er meget hyggelige Memorer, og han
er en særlig fin og alvorlig Officer.
Hvad angår Tersling, så har jeg
netop ikke truet med ham (og
derved overvundet mig meget!) i
Håb at komme derned isjen og
arbejde. Ja, Ejeren af det Palais
som jeg delværede, lovede mig end
også Fortsættelse om 1 à 2 Aar, så
jeg går i spændt Forventning om
at få en Gertieling derned fra.
Tilnægt har jeg gjort hvad jeg kunde
for at anbefale Dig til Sculptur.
Palaisets Udmykning blev nemlig ikke
færdig - det havde kostet for meget;
men Fortsættelsen venter jeg altid, og
Nåb på. Havde vi Tunge, så kunde
vi to erobre hele Pivieraen. Men der
er vel en Aagt, og der skal optænde Flot,
så det fra det Gode bemærkes. - Ja så
farel for denne Gang - og skriv mig snart
isjen og lad os snakke lidt om Tingene. De bedste
Lilite Hilsener til Emilie og Dig fra Din hengivne Oscar M.

**KILDER TIL
DANSK
KUNSTHISTORIE**

NY CARLSBERGFONDET

